

NIMI	Raivo Uibo
TEADUSALA	Arstiteadus
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Krooniliste haiguste immunoloogia ning nende vastavad autoimmuunsusaspektid (sh immuunmehhanismides osalevate märklaudmolekulide, samuti immunogeneetiliste ja välisfaktorite iseloomustamine)
VALIMISAEG	17. detsember 2003
AKADEEMIA OSAKOND	Bioloogia, geoloogia ja keemia osakond
KONTAKTANDMED	Ravila 19, 51014 TARTU Telefon: 737 4231 E-post: raivo.uibo@ut.ee
SÜNNIAEG ja -KOHT	21. detsember 1948 Tartu
TÖÖKOHT	Tartu Ülikooli arstiteaduskonna bio- ja siirdemeditsiini instituudi immunoloogia korraline professor (alates 1992)
HARIDUS	1967 Tartu 5. keskkool 1973 Tartu ülikooli arstiteaduskond raviarsti eriala
TEADUSKRAAD	1978 meditsiinikandidaat Tartu ülikooli juures, teema: <i>”Значение гиперчувствительности немедленного и замедленного типов при хроническом гастрите”</i> 1990 meditsiini- ja kirurgiadoktor Tampere ülikooli arstiteaduskonna juures, teema: <i>”Specificity and functional significance of gastric and hepatic autoantibodies”</i>
TEENISTUSKÄIK	1973–1975 Tartu ülikooli arstiteaduskonna meditsiini kesklaboratooriumi vanemlaborant 1975–1979 samas nooremteadur 1979–1992 Tartu ülikooli arstiteaduskonna üld- ja molekulaarpatoloogia instituudi immunoloogia laboratooriumi juhataja 1992–2014 Tartu ülikooli arstiteaduskonna üld- ja molekulaarpatoloogia instituudi immunoloogia korraline professor 2002–2007 Tartu ülikooli arstiteaduskonna molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskuse (Euroopa Liidu ja Eesti teaduse tippkeskuse) juht 2014–... Tartu ülikooli bio- ja siirdemeditsiini instituudi immunoloogia korraline professor, immunoloogia osakonna juhataja
TUNNUSTUSED	1995 Eesti Vabariigi teaduspreemia kollektiivi liikmena uurimuse <i>”Helicobacter pylori</i> infektsiooni sagedus Eestis” eest 1999 Eesti Vabariigi teaduspreemia arstiteaduse alal uurimuse <i>”Autoimmuunhaiguste tekkemehhanismid ja immunodiagnostika”</i> eest 2001 Eesti Vabariigi Punase Risti III klassi teenetemärk 2008 Tartu ülikooli medal 2010 Scandinavian Society for Immunology auliige 2013 Tartu ülikooli suur medal
TEADUS- ORGANISATSIOONILINE ja ADMINISTRATIIVNE TEGEVUS	EESTIS: Teadusarenduskorraldusseaduse (TAKS) muutmise teaduseetika töörühma liige TÜ bio- ja siirdemeditsiini instituudi nõukogu liige TÜ meditsiinivaldkonna doktoritööde kaitsmisnõukogu liige

2011–... Eesti TA arstiteaduse ja tervishoiu strateedia komisjoni liige
2005–... Euroscience Eesti asutajaliige
2004–... Tervise Arengu Instituudi teadusnõukogu liige
2014–2016 Eesti immunoloogia ja allergoloogia seltsi juhatuse liige
2009–2015 Reproduktiivmeditsiini ja-bioloogia arenduskeskuse nõukogu liige
2008–2015 Tartu ülikooli siirdemeditsiini tippkeskuse nõukogu liige
2007–2009 Eesti immunoloogide ja allergoloogide seltsi juhatuse liige
2005–2011 Keskkonnaministeeriumi juures asuva geenitehnoloogia komisjoni liige
2004–2004 Ühiskondliku Leppe SA rahvatervise töötoimkonna esimees
2001–2003 Tartu ülikooli nõukogu liige
2002–2007 Eesti TA rahvastiku ja rahvatervise nõukogu liige
1984–1995 Eesti immunoloogide seltsi asutajaliige ja esimees

MUJAL:

IAP (InterAcademy Partnership) COVID-19 expert group, liige (immunoloogia)

Orphanet, Scientific advisory board for Estonia, liige

European Association for the Study of Diabetes, liige

Immunology of Diabetes Society, liige

2018–... European Biomed Alliance (EFIS delegaat)

2013–... UEMS allergoloogia ja kliinilise immunoloogia nõukogu liige

2013–... Euroopa akadeemiate ühenduse (ALLEA) teaduse ja eetika töögrupi liige

2009–... Henry Kunkel Society liige (USA)

1997–... Euroscience (Strasbourg) asutajaliige

2013–2017 Iiri Teadusnõukogu välisekspert

2011–2014 COST võrgustiku Biomedicine and Molecular Biosciences Action BM0907 juhtkomitee liige

2009–2014 Euroopa Teadusfondi EMRC liige

2004–2008 Soome teaduste akadeemia teadusprojektide välisekspert

TEGEVUS TEADUSLIKE
VÄLJAANNETE
TOIMETUSTES

EESTIS:

2009–... Ajakirja Eesti Arst toimetuskolleegiumi liige

2008– ... Eesti Teaduste Akadeemia Toimetised, toimetuskolleegiumi liige

MUJAL:

2014–... ajakirja *BMC Immunology* kaastoimetaja

1997–... *Central European Journal of Immunology* toimetusnõukogu liige

Referee’na ajakirjades: *International Archives of Allergy and Immunology*; *Annals of Medicine*; *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*; *European Journal of Endocrinology*; *BioDrugs*; *Diabetes Care*, *Nature Reviews Endocrinology* jne

JUHENDAMISEL
KAITSTUD
VÄITEKIRJAD

DOKTORITÖÖD (nimi, aasta, töö pealkiri, kus kaitstud):

Kisand, K. 1989. Immunofermentanalüüsi väljatöötlus maksa-spetsiifilise valgu vastaste antikehade määramiseks autoimmuunsete maksahaigustega haigetel. Moskva

Rommel, T. 1996 (kaasjuh. V. Salupere). Primary biliary cirrhosis in Estonia (Primaarne biliaarne maksatsirroos Eestis: epidemioloogia, kliinilised iseärasused ning haiguse kulu prognoosimine). Tartu

Julge, K. 1998 (kaasjuh. B. Björkstén). Humoral immune responses to allergens in early childhood (Allergeenide vastased humoraalsed reaktsioonid varases lapseas). Tartu

Ots, M. 1998 (kaasjuh. V. Salupere). Characteristics and the progression of human and experimental glomerulonephritis (Glomerulopaatiate progresseerumise iseärasused

inimesel ja väikeimetajal). Tartu

Kisand, K. 1999. Autoantibodies against dehydrogenases of α -ketoacids (Autoantikehad 2-oksohapete dehüdrogenaasete komplekside vastu). Tartu

Hirv, K. 2000. Soole põletikuliste haigustega patsientide immunoloogiliselt relevantsete molekulide geenide polümorfismid. Lübeck

Vorobjova, T. 2001. Immune response to *Helicobacter pylori* and its association with dynamics of chronic gastritis and epithelial cell turnover in antrum and corpus (Immuunvastus *Helicobacter pylori*'le, selle seos kroonilise gastriidi dünaamika ja epiteelrakkude apoptoosi ning proliferatsiooniga antruumis ja korpuses). Tartu

Haller-Kikkatalo, K. 2007. Antibodies to follicle stimulating hormone (Antikehad folliikuleid stimuleeriva hormooni vastu). Tartu

Rajasalu, T. 2007. Autoimmune diabetes: an immunological study of type 1 diabetes in humans and in a model of experimental diabetes (in RIP-B7.1 mice) (Autoimmuunne diabeet: 1. tüüpi diabeedi immunoloogiline uuring inimesel ja hiire eksperimentaalses RIP-B7.1 mudelis). TÜ

Link, M. 2009. (kaasjuh. K. Kisand). Transcription factors FoxP3 and Aire: autoantibody associations (Transkriptsioonifaktorid FoxP3 ja Aire: seos autoantikehadega). TÜ

Reimand, K. 2010. Autoimmunity in reproductive failure: A study on associated autoantibodies and autoantigens (Autoimmuunsus reproduktiivhäirete korral: assotsieerivate autoantikehade ja autoantigeenide uuring). TÜ

Laidmäe, I. 2012. (kaasjuh. P. Veski). Fibrin glue of fish (*Salmo salar*) origin: immunological study and development of new pharmaceutical preparation (Kala (*Salmo salar*) verest valmistatud fibriinliimi immunoloogiline uuring ja uudse ravimpreparaadi väljatöötamine). TÜ.

Teesalu, K. 2012. (kaasjuh. M. Utt). Autoantibodies against desmin and transglutaminase 2 in celiac disease: diagnostic and functional significance (Autoantikehad desmiini ja transglutaminaas 2 vastu tsöliaakia korral: diagnostiline ja funktsionaalne tähendus). TÜ

Lamp, M. 2013. (kaasjuh. H. Karro, A. Salumets). Genetic susceptibility factors in endometriosis (Endometriooosi geneetiline eelsoodumus). TÜ

Tagoma, A. 2013. (kaasjuh. Ü. Jaakma, A. Salumets). Immune activation in female infertility (Naise viljatusega kaasnev immuunsüsteemi aktivatsioon). TÜ

Ress, K. 2014. (kaasjuh. O. Uibo). Childhood coeliac disease in Estonia, prevalence in atopic dermatitis and immunological characterization of coexistence (Lapseea tsöliaakia Eestis, esinemine atoopilise dermatiidiga lastel ja koosinemise immunoloogiline iseloomustus). TÜ

MAGISTRITÖÖD (ainult juhendatute arv): 10

BAKALAUREUSETÖÖD (ainult juhendatute arv):
Ule 5.

PUBLIKATSIOONID

TEADUSARTIKLID (üldarv ja eraldi kuni viis viimase kümne aasta olulisimat): üle 200.
Viimase viie aasta valik:

1. Laidmäe I, Erglis K, Cebers A, Janmey PA, Uibo R (2018): Salmon fibrinogen and chitosan scaffold for tissue engineering: in vitro and in vivo evaluation. *J Mat Sci: Mat Med* 29: 182.
2. Hyytinen M, Savilahti E, Virtanen SM, Härkönen T, Ilonen J, Luopajarvi K, Uibo R, Vaarala O, Åkeblom HK, Knip M for the FINNISH TRIGR PILOT STUDY GROUP (2017): Avoidance of cow's milk-based formula for infants with HLA risk alleles for autoimmunity does not reduce development of celiac disease in childhood. *Gastroenterology* 153: 961-970.
3. Vatanen T, Kostic AD, d'Hennezel E, Sijander H, Franzosa EA, Yassour M, Kolde R, Vlamakis H, Arhur TD, Hämäläinen AM, Peet A, Tillmann V, Uibo R, Mokurov S, Dorshakova N, Ilonen J, Virtanen SM, Szabo SJ, Porter J, Lähdesmäki H, Huttenhower C, Gevers D, Cullen TW, Knip M, DIABIMMUNE Study Group, Xavier RJ (2016): Variation in microbiome LPS immunogenicity contributes to autoimmunity in humans. *Cell* 165: 842-853.
4. Haller-Kikkatalo K, Uibo R (2016): Clinical recommendations for the use of islet cell autoantibodies to distinguish autoimmune and non-autoimmune gestational diabetes. *Clin Rev Allergy Immunol* 50: 23-33.
5. Ustinova J, Zusinaite E, Utt M, Metsküla K, Reimand K, Huchaiach V, Merits A, Uibo R (2014): Development of a luciferase-based system for the detection of ZnT8 autoantibodies. *J Immunol Meth* 405: 67-73.

MONOGRAAFIAD (kõik pealkirjad ja ilmumisaastad: koht, aasta, kirjastus)

Uibo R. Specificity and functional significance of gastric and hepatic autoantibodies. Tampere, 1990. (*Acta Universitatis Tamperensis*).

Salupere V., Uibo R. Primaarne biliaarne tsirroos. Tartu Ülikooli Kirjastus, Tartu, 1990.

ÕPIKUD (kõik pealkirjad ja ilmumisaastad: koht, aasta, kirjastus):

Uibo R, Kisand K, Peterson P, Reimand K. Immunoloogia. Õpik kõrgkoolidele. Tartu Ülikooli Kirjastus, Tartu, 2015, 460 lk.

Uibo R. Vananemise immunoloogia. Gerontoloogia (toim. K. Saks). Õpik kõrgkoolidele. Tartu Ülikooli Kirjastus, Tartu, 2016, 460 lk.

Kisand K, P. Peterson, Uibo R. Immunoloogia. Rakubioloogia (toim. T. Maimets, S. Kuuse). Tartu Ülikooli Kirjastus, Tartu, 2017